

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa P. K., D. E., R. P., M. M. i R. R.
przeciwko B. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.
o zapłatę ryczałtu za nocleg,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 sierpnia 2025 r.,
skarg kasacyjnych: powodów i strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego
w Płocku z dnia 12 czerwca 2024 r., sygn. akt VI Pa 4/22,

**odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania
znosząc wzajemnie koszty postępowania kasacyjnego między
stronami.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 12 czerwca 2024 r., VI Pa 4/22, w sprawie z powództwa P. K., D. E., R.
P., M. M. i R. R. przeciwko B. Sp. z o.o. w P., o zapłatę ryczałtu na nocleg, po
ponownym rozpoznaniu sprawy, na skutek apelacji powodów zmienił wyrok Sądu
Rejonowego w Płocku z 1 czerwca 2017 roku, IV P 20/15, w ten sposób, że w
punkcie 1. zasądził tytułem ryczałtu za nocleg od pozwanego na rzecz powoda P. K.
kwotę 48.333,70 zł, na rzecz powoda D. E. kwotę 43.686,34 zł, na rzecz powoda R.
P. kwotę 32.154,30 zł, na rzecz powoda M. M. kwotę 51.602,88 zł oraz na rzecz

powoda R. R. kwotę 43.079,38 zł, w punkcie 2. oddalił apelację w pozostałej części, oraz w punktach 3. i 4. orzekł o kosztach procesu.

Skargi kasacyjne od powyższego wyroku wywiedli zarówno powodowie, jak i pozwany. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powodowie powołali się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt. 1, 3 i 4 k.p.c. W ich ocenie skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wobec rażącego naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 6 i ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców w związku z art. 8 k.p. w związku z art. 300 k.p. w związku z art. 322 k.p.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Dodatkowo wskazali, że doszło do nieważności postępowania w związku ze sprzecznością składu sądu, albowiem w składzie Sądu Najwyższego, którego to wyrokiem sprawa została skierowana do ponownego rozpoznania, brała udział osoba, w ich ocenie, nieprawidłowo powołana na urząd sędziego. W treści skargi kasacyjnej sformułowano również szereg zagadnień prawnych, z których część odnosiła się bezpośrednio do zarzutu nieważności postępowania, natomiast pozostałe dotyczyły kwestii niemających znaczenia w sprawie.

Pozwany natomiast wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt. 1 i 2 k.p.c.). W ocenie pozwanego zagadnieniem, które wyłoniło się w sprawie, jest sposób dokonywania wykładni postanowień regulaminów wynagradzania, zwłaszcza w kontekście art. 65 § 1 i 2 k.c. związku z art. 300 k.p. i art. 9 k.p. Kolejnym zagadnieniem jest kwestia kryteriów, jakimi kierować powinien się Sąd przy określeniu adekwatnej i uzasadnionej wysokości świadczeń z tytułu ryczałtów noclegowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargi kasacyjne nie zasługiwały na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z utrwaloną judykaturą, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone

podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy powinny być zatem przez stronę skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś szczegółowo podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw, pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2010 r., II PK 80/10, LEX nr 688680).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powodowie powołali się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c., natomiast pozwany na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Żadna ze stron nie zdołała jednak w prawidłowy sposób ich sformułować oraz uzasadnić.

Najdalej idący zarzut nieważności postępowania, powoływany przez powodów, okazał się oczywiście bezpodstawny i chybiony. Należy podkreślić, że w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. normującym przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej z powodu nieważności postępowania, chodzi o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu (por. wyroki Sądu Najwyższego z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 2008 Nr 5, poz. 81; 6 lutego 2024 r., I PSKP 51/22, LEX nr 3699959). Powołanie się na zatem na nieważności postępowania jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, unormowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., wymaga od skarżącego wykazania nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji. Kontrola kasacyjna obejmuje bowiem stosowanie prawa przez sąd drugiej instancji i z tej przyczyny Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie może w ramach bezpośredniej kontroli instancyjnej badać kwestii ważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, a tym bardziej przed Sądem Najwyższym, na co powołuje się autor skargi. Ponadto powołanie sędziego na wniosek aktualnie funkcjonującej Krajowej Rady Sądownictwa nie jest okolicznością, która

samodzielnie może prowadzić do przyjęcia, że postępowanie z udziałem takiego sędziego jest dotknięte nieważnością w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 grudnia 2023 r., I CSK 5200/22, LEX nr 3648337, czy też z 28 czerwca 2023 r., I PSK 47/22, LEX nr 3575106). We wniesionej w niniejszej sprawie skardze kasacyjnej skarżący nie przedstawił takich okoliczności, które poza powołaniem Sędziego Sądu Najwyższego Leszka Bieleckiego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa po zmianach ustawowych, mogłyby prowadzić do stwierdzenia, że przy orzekaniu doszło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W odniesieniu do pozostałych powołanych przesłanek przedsądu wskazać należy, że zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek w pierwszej kolejności nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym

orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, LEX nr 2630721).

Natomiast w razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi, skarżący powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już

nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo

określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut naruszenia przepisu prawa jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazali istnienia wskazanych przesłanek przedsądu.

W odniesieniu do skargi kasacyjnej powodów należy zauważyć, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania obarczone jest błędem logicznym, bowiem strona skarżąca w kontekście tych samych przepisów, co do których formułuje istotne zagadnienia prawne, podnosi również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, co wzajemnie się wyklucza. Skoro określone przepisy wywołują poważne wątpliwości, które wymagają wykładni Sądu Najwyższego dla ich rozstrzygnięcia, to Sądy orzekające nie mogły ich w sposób oczywisty, rażąco naruszyć. Coś co jest wątpliwe nie może być zarazem oczywiste.

Odnosząc się do prezentowanej przez pozwanego potrzeby wykładni przepisów prawnych należy zauważyć, że wykładnia taka jest już wynikiem długotrwałej ewolucji orzecznictwa w tym przedmiocie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 164; LEX/el. 2015, z glosą M. Miąsko; Kwartalnik KSSiP 2015 nr 3, s. 125, z glosą M. Nabielec; OSP 2016 Nr 5, poz. 49, z glosą M. Skąpskiego; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15, OTK-A 2016, poz. 93; LEX/el. 2017, z glosą M. Miąsko oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17, OSNP 2018 nr 3, poz. 28). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie przyjmowano, że koszty noclegu kierowcy w transporcie międzynarodowym może kompensować kwota jednego świadczenia (nazywanego nawet "dieta"), uzgodniona przez pracownika i pracodawcę z uwzględnieniem postanowień regulaminu wynagradzania w sprawie

diet (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 sierpnia 2015 r., II PK 241/14, OSNP 2017 Nr 7, poz. 80; z 15 września 2015 r., II PK 248/14, LEX nr 1816556; z 17 listopada 2016 r., II PK 227/15, LEX nr 2180093; z 28 marca 2017 r., II PK 28/16, LEX nr 2323651; z 29 lipca 2020 r., I PK 48/19, LEX nr 3053509). Jednocześnie w judykaturze podkreśla się, że jeżeli pracodawca nie ustali wysokości ryczału, albo wyraźnie i jednoznacznie wykluczy jego wypłatę, wówczas przed pracownikiem otwiera się droga dochodzenia ryczału za nocleg w wysokości wynikającej z rozporządzeń wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ k.p. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2020 r., II PK 105/19, LEX nr 3159561). Powyższe znalazło potwierdzenie w wykładni przyjętej przez Sądy orzekające w niniejszej sprawie. Z ustaleń dokonanych przez Sądy obu instancji wynika bowiem, że pracodawca nie uregulował zwrotu kosztów podróży w obowiązującym u niego systemie wynagradzania, przewidując jedynie dietę przysługującą pracownikom. Sąd drugiej instancji odwołał się ponadto do systemu wynagradzania kierowców obowiązującego u pozwanego pracodawcy, dochodząc do wniosku, że wprowadzenie dodatku do diety nie zmieniło tego stanu rzeczy, a skarżący nie zdołał udowodnić, aby "dieta" faktycznie miała na celu pokrycie wszystkich należności z tytułu podróży służbowych. Ustalenia te doprowadziły Sąd drugiej instancji do wniosku, że ryczałt za noclegi powinien przysługiwać powodowi w oparciu o rozporządzenia wykonawcze.

Wymaga także podkreślenia, że zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby uwzględnić owe ustalenia oraz poprzedzającą je ocenę dowodów.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[a.ł.]

